

AVIZ

**referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea
Ordonanței de Guvern nr.137/2000 privind prevenirea și
sanționarea tuturor formelor de discriminare și a Legii
nr.202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați**

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Ordonanței de Guvern nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare și a Legii nr.202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B684 din 07.02.2018,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare, precum și a Legii nr.202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Intervențiile legislative propuse urmăresc instituirea unor măsuri pentru prevenirea și combaterea hărțuirii morale la locul de muncă, situație definită ca reprezentând comportamentul exercitat față de un salariat, de către un alt salariat, în legătură cu raporturile de muncă, care are drept scop sau efect o deteriorare a condițiilor de muncă prin lezarea drepturilor sau a demnității salariatului, prin afectarea sănătății sale fizice sau mentale ori prin compromiterea viitorului profesional al acestuia.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă se încadrează în categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.73 alin.(3) lit.h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor

art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Menționăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se poate pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

3. Pentru rigoare normativă, **titlul** trebuie reformulat, astfel:

„Lege pentru modificarea și completarea **Ordonanței Guvernului nr.137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, **precum și** a Legii nr.202/2002 privind egalitatea de șanse **și de tratament** între femei și bărbați”.

4. Potrivit exigențelor normative, la **partea introductivă** a **art.I**, sintagma „Ordonanța de Guvern” se va reda sub forma „**Ordonanța Guvernului**”, iar expresia „07 martie 2014” se va înlocui cu sintagma „7 martie 2014, **cu modificările ulterioare**”;

5. Întrucât intervențiile legislative de la **pct.1 - 7** ale art.I vizează completarea art.2 din actul normativ de bază, este necesară comasarea acestora într-un singur punct, având următoarea parte dispozitivă:

„1. După alineatul (5) al articolului 2 se introduc șapte noi alineate, alin.(5¹) - (5⁷), cu următorul cuprins:”.

În continuare, se vor reda textele propuse pentru alin.(5¹) - (5⁷). Pe cale de consecință, părțile dispozitive ale actualelor pct.2 - 7 se vor elimina, iar punctele subsecvente se vor renumera.

Referitor la normele propuse, semnalăm următoarele:

5.1. La alin.(5¹), semnalăm că redactarea textului nu este suficient de clară, fiind necesară reanalizarea și reformularea unor expresii, cum ar fi: „*cu privire la un salariat, de către un alt angajat care este superiorul său ierarhic, de către un subaltern și/sau de către un salariat comparabil din punct de vedere ierarhic*”, „*compromiterea viitorului profesional al acestuia*”, „*conduită ... nedorită*”.

5.2. La alin.(5²), teza a doua nu întrunește cerințele de claritate și previzibilitate, întrucât stresul și epuizarea fizică nu pot reprezenta forme ale hărțuirii morale, așa cum rezultă din text, ci efecte ale acestui tip de comportament. Este necesară reanalizarea normei.

5.3. În ceea ce privește textul propus pentru alin.(5³) teza întâi, întrucât normele de tehnică legislativă nu permit utilizarea parantezelor pentru redarea unor explicații, este necesară eliminarea acestora.

Totodată, având în vedere că încetarea contractului individual de muncă este reglementată prin Legea nr.53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pentru respectarea normelor de tehnică legislativă referitoare la unicitatea

reglementării în materie, textul propus pentru alin.(5³) teza a doua ar trebui să facă obiectul unei intervenții legislative asupra acestui act normativ.

5.4. La norma propusă pentru alin.(5⁴), pentru respectarea stilului normativ, expresia „Toți salariații care” trebuie înlocuită cu sintagma „Salariații care”.

Pe de altă parte, întrucât legea și regulamentul intern nu sunt „ale angajatorului”, așa cum rezultă din textul propus, este necesară reformularea corespunzătoare a acestuia.

5.5. Cu privire la textul propus pentru alin.(5⁶), întrucât sancțiunea corespunzătoare este prevăzută la alin.(1²) al art.26, așa cum este propus la actualul pct.9, este necesară eliminarea expresiei „și se pedepsește conform legii”, ca superfluă.

5.6. Referitor la textul propus pentru alin.(5⁷) teza întâi, din considerente de ordin gramatical, sintagma „elementele de fapt hărțuirii” se va reda sub forma „elementele de fapt **ale** hărțuirii”.

Pe de altă parte, sintagma „sarcina probei revenind angajatorului, în condițiile legii” nu este suficient de clară. Astfel, nu se înțelege dacă angajatorul are obligația de a dovedi existența unei situații de hărțuire morală sau dacă existența acestei situații este prezumată, după dovedirea de către salariat a „elementelor de fapt ale hărțuirii morale”, angajatorului revenindu-i sarcina de a dovedi că respectiva situație nu reprezintă un caz de hărțuire morală. Este necesară, de aceea, reanalizarea și reformularea corespunzătoare a textului.

6. Având în vedere că părțile dispozitive ale actualelor **pct.8 și 9** ale art.I se referă la completarea art.26, prin introducerea a două noi alineate după alin.(1), pentru rigoare normativă, cele două intervenții legislative vor fi redate într-un singur punct, pct.2, având următoarea parte dispozitivă:

„**2.** După alineatul (1) al articolului 26 se introduc două noi alineate, alin.(1¹) și (1²), cu următorul cuprins:”.

În continuare, se vor reda textele propuse. Prin urmare, partea dispozitivă a actualului pct.9 se va elimina, iar punctele subsecvente se vor renumera.

Semnalăm că, textele preconizate pentru alin.(1¹) și (1²) ale art.26, prin care se instituie noi contravenții și o infracțiune împreună cu sancțiunile aferente, nu sunt redate într-o manieră unitară cu ansamblul normelor din actul de bază.

Pe de altă parte, referitor la textul propus pentru alin.(1¹), care la teza întâi reglementează o contravenție, iar la teza a doua, o infracțiune,

din considerente de tehnică legislativă, este necesară disjungerea celor două teze în două alineate distincte, marcate în mod corespunzător. În consecință, se va revedea și partea dispozitivă de completare a art.26, în sensul introducerii a trei noi alineate.

Totodată, pentru corectitudinea și claritatea exprimării, la actuala teză întâi, sintagma „săvârșită de un salariat” se va reda sub forma „săvârșită de **către** un salariat”, observație valabilă și pentru situația similară de la teza a doua, iar sintagma „demnității acestuia” se va înlocui cu expresia „demnității **unui alt salariat**”.

Pentru aceleași considerente, la teza a doua, este de analizat dacă cerința referitoare la afectarea „viitorului profesional al respectivei persoane” este posibil de a fi dovedită astfel încât să atragă incidența răspunderii penale.

Având în vedere toate aceste motive, considerăm necesară revederea soluției legislative preconizate la actualele pct.8 și 9 ale art.I.

7. La actualul **pct.10** al art.I, apreciem că normele propuse se leagă tematic de reglementarea cuprinsă în art.27. Menționăm că, în cazul săvârșirii unei contravenții, instanța de judecată este sesizată numai în cazul exercitării căii de atac la instanța de contencios administrativ, potrivit art.20 alin.(9) din actul normativ de bază. În situația în care se are în vedere acordarea respectivei posibilități atât pentru situația prevăzută la art.26, cât și pentru situația prevăzută la art.27, ar trebui ca acest din urmă articol să fie completat în mod expres.

Pe de altă parte, la textul propus pentru alin.(2¹) al art.26, expresia „va constata” trebuie înlocuită cu termenul „constată”. Observația este valabilă și pentru cazul asemănător din textul propus pentru alin.(2²) al art.26, de la actualul **pct.11**.

8. La actualul **pct.11**, în textul propus pentru alin.(2²) al art.26, teza întâi, pentru unitate redacțională cu actul de bază, în special cu prevederile art.16, sintagma „Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării” se va reda sub forma „**Consiliul**”.

Totodată, pentru rigoare redacțională, expresia „alin.(2¹) lit.a) și lit.e)” se va reda sub forma „alin.(2¹) lit.**a**) și **e**)”.

Pe de altă parte, întrucât textul preconizat pentru teza a doua a alin.(2²) al art.26 instituie o nouă contravenție, pentru rigoare normativă, recomandăm ca aceasta, împreună cu actuala teză a treia, să fie prevăzute ca alineat distinct, marcat în mod corespunzător, urmând ca expresiile „conform *prezentului alineat*” și „de aducere la îndeplinire *la obligațiilor mai sus amintite*” să fie înlocuite cu norme de trimitere

la textele avute în vedere. Pe cale de consecință, va fi necesară și reformularea părții dispozitive a actualului pct.10.

9. La actualul **pct.12** al art.I, semnalăm că abrogarea alin.(4) al art.26, potrivit căruia aplicarea sancțiunilor contravenționale se prescrie în termen de 6 luni de la data soluționării petiției de către Consiliu, va determina aplicarea normei generale în materia contravențiilor, respectiv a dispozițiilor art.13 alin.(1) din Ordonanța Guvernului nr.2/2001, potrivit căreia aplicarea sancțiunii amenzii contravenționale se prescrie în termen de 6 luni de la data săvârșirii faptei. O astfel de soluție legislativă nu este însă corelată cu art.20 alin.(1) din actul normativ de bază, text **rămas nemodificat**, potrivit căruia persoana care se consideră discriminată poate sesiza Consiliul în termen de **un an de la data săvârșirii faptei sau de la data la care putea să ia cunoștință de săvârșirea ei**. Rezultă deci că, prin abrogarea art.26 alin.(4), Consiliul ar putea să fie sesizat, deși aplicarea sancțiunii contravenționale pentru respectiva faptă este prescrisă. Este necesară, de aceea, reanalizarea soluției legislative propuse.

10. În acord cu normele de tehnică legislativă, partea dispozitivă a **art.II** trebuie reformulată, astfel:

„**Art.II - După alineatul (1) al articolului 6** din Legea nr.202/2002 privind egalitatea de șanse **și de tratament** între femei și bărbați, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 326 din 5 iunie 2013, cu modificările și completările ulterioare, se introduce **un nou alineat, alin.(1¹), cu următorul cuprins:**”.

Pe cale de consecință, partea dispozitivă a actualului pct.1 al art.II trebuie eliminată.

Referitor la textul propus, pentru rigoare normativă, sintagma „Ordonanței de Guvern” se va reda sub forma „**Ordonanței Guvernului**”, iar după titlul acesteia se va insera mențiunea „republicată, cu modificările ulterioare”.

PRESEDINTE
dr. Dragoș HIESCU

București
Nr. 156/02.03.2018

O.G. nr. 137/2000

M. Of. nr. 431/2 sep. 2000

Ordonanță privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

aprobată cu modificări și completări L. nr. 48/2002
prin

M. Of. nr. 69/31 ian. 2002

Notă: v. D.C.C. nr. 818/2008 - M. Of. nr. 537/16 iul. 2008 (art. 1, art. 2 alin. (3) și art. 27 alin. (1)); D.C.C. nr. 819/2008 - M. Of. nr. 537/16 iul. 2008 (art. 1, art. 2 alin. (3) și art. 27 alin. (1)); D.C.C. nr. 820/2008 - M. Of. nr. 537/16 iul. 2008 (art. 1, art. 2 alin. (3) și art. 27 alin. (1)); D.C.C. nr. 821/2008 - M. Of. nr. 537/16 iul. 2008 (art. 1, art. 2 alin. (3) și art. 27 alin. (1)); D.C.C. nr. 997/2008 - M. Of. nr. 774/18 nov. 2008 (art. 20 alin. (3)); D.C.C. nr. 1325/2008 - M. Of. nr. 872/23 dec. 2008 (în măsura în care din acestea se desprinde înțelesul că instanțele judecătorești au competența să anuleze ori să refuze aplicarea unor acte normative cu putere de lege, considerând că sunt discriminatorii, și să le înlocuiască cu norme create pe cale judiciară sau cu prevederi cuprinse în alte acte normative);Decizia ICCJ nr. 2/2015- M.Of. nr. 201/26 mar. 2015(art. 2 raportat la art. 1 alin. (2) lit. e) pct. (i) și alin. (3) și ale art. 27)

1 republicare cu
renumerotare

M. Of. nr. 166/7 mar. 2014

Ordonanță privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor
de discriminare

2 modificări prin

L. nr. 153/2017

M. Of. nr. 492/28 iun. 2017

abrogă art. 30 alin. (3)

Lege-cadru privind salarizarea personalului plătit din fonduri
publice

v. art. 48 din O.U.G. nr. 63/2017(cu ref. la suplimentarea nr. de posturi prev. la cap. III, lit. C din anexa nr. I)

L. nr. 202/2002

M. Of. nr. 301/8 mai 2002

Lege privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați

1 republicare cu renumerotare

M. Of. nr. 326/5 iun. 2013

Lege privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați

2 modificări prin

L. nr. 229/2015

M. Of. nr. 749/7 oct. 2015

Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați

modifică art. 14 alin. (2), art. 19 alin. (3), titlul cap. V, art. 23, art. 24 alin. (1), (2), (5), (7) și (9), art. 25 alin. (2), (3) și (5), art. 26 partea introductivă, art. 27 alin. (1), art. 28, art. 37 alin. (1), art. 37 alin. 3 lit. a), art. 40;

introduce alin. (1_1) la art. 1, art. 3_1, lit. d_1)-d_3) la art. 4, lit. i_1) la art. 4, lit. k) la art. 4, alin. (9) la art. 10, art. 23_1-23_6, cap. V_1, alin. (2) la art. 26;

*abrogă art. 26 lit. d);
în tot cuprinsul actelor normative în vigoare, sintagma „Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, prin Direcția Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați”, sintagma „Direcția Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați” și sintagma „Departamentul pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați” se înlocuiesc cu sintagma „Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați”*

în tot cuprinsul actelor normative în vigoare, sintagma "Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, prin Direcția Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați", sintagma "Direcția Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați" și sintagma "Departamentul pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați" se înlocuiesc cu sintagma "Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați"